

forøgede Pengemidler ere nødvendige for at naae et saadant Maal i en rimelig Tid, saa skal jeg tillade mig at anbefale Lovforslaget til Vedtagelse. Jeg maa overlade til Mindretallet selv at godtgjøre den Sætning, at man Intet bør foretage for Søværnets Udvikling, fordi man ikke vil bevilge Penge til Fæstningerne.

J. Pederjen: Jeg har Intet at sige til de ganske saa Vinier, som Mindretallet har anført i Betænkningen. Vi have den Opfattelse, at Spørgsmaalet om overordentlige Bevillinger til Flaaden hverken kan eller bør løses uden i Forbindelse med det hele Forsvarsspørgsmaal, hvad vi jo ofte nok have haft Leilighed til at fremhæve; vi have den Overbevisning, at det store Forsvarsspørgsmaal, særlig Befæstningsspørgsmaalet, kan ikke løses paa det Grundlag, det er kommet frem paa. Naar den ærede Ordfører for Flertallet synes ikke ret at kunne forstaa, hvorfor ikke dette Spørgsmaal om Flaadens Udvikling kan behandles for sig, skal jeg dertil blot gjøre den Bemærkning, at det synes mig at ligge overmaade nær, at Bestaffenheden af de paataente Befæstningsanlæg, hvis man skulde komme til jaadanne, og Veligheden af dem maatte nødvendig have Indflydelse paa Bestaffenheden af Skibene og Antallet af dem, som man extraordinært maatte beslutte at bygge. Som Sagen altsaa foreligger, paa det Standpunkt, Forsvarsspørgsmaalet i det Hele taget for Dieblirket staar, kunne vi ikke tilraade Sagens videre Fremme.

Marineministeren (Ravn): Jeg skal indfrænte mig til et Par Ord, idet Flertallet af Udvalget ganske har sluttet sig til Forslaget og ikke har gjort nogen Indvending derimod, saa jeg i saa Henseende ikke har nogen Oplysning at give. Med Hensyn til, hvad Mindretallet har sagt, kan det naturligvis ikke nytte at diskutere denne Sag med det; jeg tror nok, at det alligevel ikke bliver mere fortaaeligt, hvorfor den ærede Ordfører for Mindretallet ikke mener at kunne forhandle Spørgsmaalet om Flaadens Udvikling, fordi de ikke ere enige med Regjeringen om andre Forsvarsforanstaltninger. Jeg skal derfor slet ikke forsøge paa at overbevise Mindretallet i den Henseende; jeg anser det for at være overflødigt.

Carstenjen: Der fremkom den Ytring fra den ærede Ordfører for Mindretallet, at Bestaffenheden af Befæstningsanlægene maatte paavirke Bestaffenheden af de Skibe, hvorigjennem Flaadens Udvikling

søges fremmet. Det er første Gang, at jeg under en Diskussion af Forsvarsagen her i Thinget har hørt Noget fra den anden Side, som virkelig kan kaldes et Argument, og det er derfor, jeg tager Ordet. Hele det politiske Grundlag, hvorfra de Herrer tidligere ere gaaede ud, vil jeg lade ligge i et saa alvorligt Spørgsmaal som Forsvarsspørgsmaalet, i det Mindste foreløbig her i Thinget. Men naar det ærede Medlem har udkastet denne Ytring, kan jeg ikke tie ganske stille. Det er ganske sikkert, at hele Forsvarsplanen er et sammenhængende Hele, hvori de enkelte Led paavirke de andre, de fideordnede, over- eller underordnede Led. Men paa den anden Side maa man erindre, at der er Noget, der ligger udenfor enhver Forsvarsplan, og det er det store strategisk-politiske Moment, der afgjør, hvorvidt et Land bør have en Flaade-Styrke eller ikke. Kun i et enkelt Tilfælde kunde man sige, at Befæstningsspørgsmaalet paavirkede Flaadens Udvikling, nemlig i det Tilfælde, at man vilde fremsætte den Sætning, at Danmark udelukkende skulde forsvares ved Kjøbenhavns Befæstning mod Landsiden; thi kunde der da blive Spørgsmaal om, hvorvidt man slet ikke skulde benytte Søen til sit Forsvar, eller, med andre Ord, om man skulde opgive Flaaden. Vi have imidlertid aldrig været inde paa dette Standpunkt — dette Standpunkt er ikke blevet antaget af nogetsomhelst Medlem af de Regjeringer, vi have haft. Altsaa Tanken er fremdeles, ligesom tidligere, den, at Danmark efter Evne skal benytte sit Søforsvar til at værne om Landet i dets Helhed i Forening med de øvrige Led af Forsvaret. Men naar man nu spørger, hvorfor er tillige Søværnets Udvikling i mange Henseender uafhængig af den endelige Bestemmelse, der maatte blive truffet med Hensyn til Kjøbenhavns Forsvar mod Landsiden og med Hensyn til Befæstningsanlæg andre Steder, saa skal jeg sige det ærede Medlem, hvorfor dette i alt Fald efter min Overbevisning er Tilfældet. Det er, fordi vor hele Stilling som et meget lille Land paafører os en Betragtning, der atter og atter kommer igjen under alle Forhandlinger om Forsvarsagen, nemlig den, at alene kunne vi ikke magte Kampen mod nogetsomhelst Stormagt, desværre heller ikke mod en hvilken som helst større Sømagt, det være sig Tydskland, England eller Frankrig eller endog Rusland. Altsaa, vor hele fortsatte Bestaaen ved Hjælp af vort Forsvar beror paa at værne vor Neutralitet, beror paa, at vi kunne værne om den saa længe, indtil de kæmpende Magter have